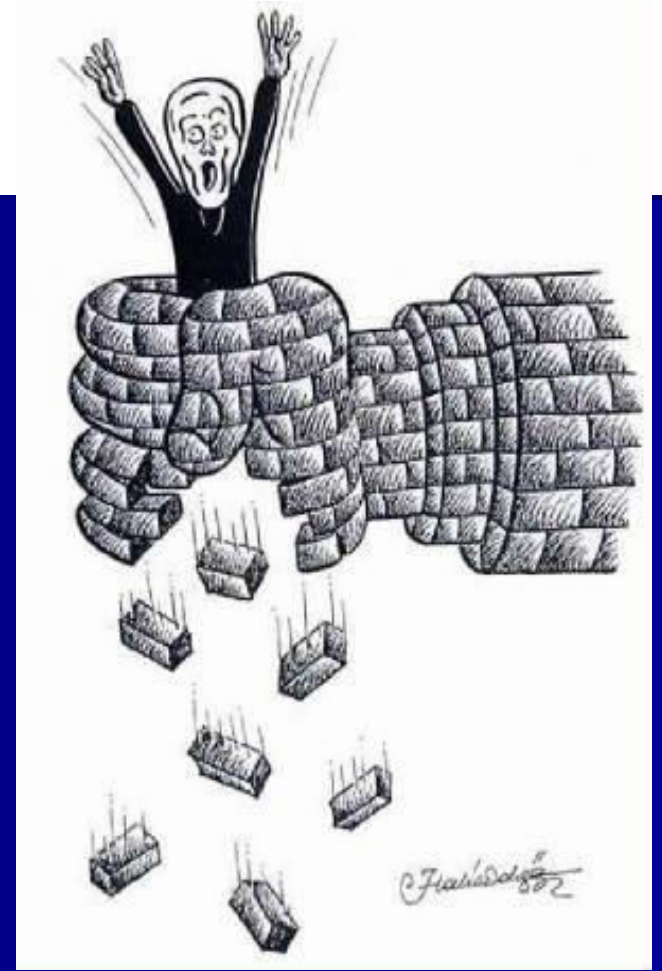

ADLI PSIKIYATRI

Dr. İdris DENİZ

*Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Adli Tıp Uzmanı*

Adli psikiyatrik değerlendirme kriterleri

- Biyo-psiko-sosyal gelişim
- Ruhsal durum
 - Olay öncesi-sırası-sonrası
- Tıbbi öykü
- Olayın türü
- Olay veya eylemin gerçekleştirilme koşulları

Adli psikiyatrik değerlendirmede yaş sınırları (TCY 31)

- 12 yaş öncesi
- 13-15 yaşları
- 16-18 yaşları
- 18 yaş üstü

Sağır ve dilsizlerde (TCY 33)

- 15 yaş öncesi
- 16-18 yaş
- 19-21 yaş

Ceza ehliyeti (sorumluluk) kriterleri

Bir kişinin suçundan dolayı ceza görmesi için;

- Yaş-ruh-beden olarak olgunluğa erişmiş olması,
- O suçun anlamını ve doğuracağı sonuçların ayırdında olması,
- Suç sırasında bilinç ve davranışlarının serbestliğinin olması,
- Cezasından olumlu ders çıkarabilmesi gerekir.

(Farik ve Mümeyyizlik)

İşlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişme durumu

12-15 yaşlar arasındaki çocuklarda suçlarının anlam ve sonuçlarını kavrama yeteneğidir.

Farik ve Mümeyyizlik değerlendirmesi

(İşlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişme durumu)

- Zeka ve beden gelişimi
- Suç tarihinde 12 yaşını bitirip 16 yaşından gün almamış olması
- Çocukluk dönemi psikiyatrik sendromu, zeka geriliği olmaması
- Suçunun anlamını ve sonuçlarını kavrama derecesi
- Suçun işleniş biçimi
- Emosyonel ve sosyo-kültürel koşulları

Yaşa göre ceza sorumluluğu

- 16-18 yaşlarındaki çocuklarda impuls kontrolü yetersiz kabul edilerek ceza $1/3$ oranında indirilir.

Tam ceza sorumluluğu

- 19 yaşından gün almış kişilerde yaştan kaynaklanan sorumluluk azalması söz konusu değildir.
- Olayın öncesi veya sonrası değil suç sırasındaki bilinç ve eylem özgürlüğü önemlidir.

Ceza ehliyetinin tamamen kalkması (TCY 32-1)

- Psikotik bozukluklar, şizofreni, paranoid bozukluklar, organik beyin sendromu, demans, ileri derecede zeka gerilikleri (idiosi, embesilite) durumlarında ceza ehliyeti yoktur.
- Toplum güvenliği açısından kişi bir akıl hastanesinde muhafaza ve tedavi altına alınır.
- Toplum ve kendisi için tehlike oluşturmada yaşayabilecek duruma gelmesi (sosyal şifa) durumunda mahkemece serbest bırakılır.

Azaltılmış Ceza Sorumluluğu (TCY 32-2)

- Hafif psikozlar, ağır nörozlar, ağır kişilik bozuklukları, ağır stres reaksiyonları, debilite - embesilite sınırı ve aşağı debilite durumlarında ceza ehliyeti yetersizdir.
- Ceza $\frac{1}{3}$ (asgari) veya $\frac{1}{2}$ (azami) oranında indirilir.

Ceza Sorumluluğunun Geçici Olarak Kalkması (TCY 34)

- Epilepsi nöbeti, üremi veya diyabet koması, CO zehirlenmesi, yüksek ateşe bağlı bilinç bozulması gibi arızı durumlarda da ceza ehliyeti yoktur.
- Madde bağımlılarında madde elde etmek için işlenen suçlarda ceza ehliyeti yoktur.
- İstemli alkol veya uyuşturucu madde alımında ceza sorumluluğu etkilenmez.

YÜKSEK GÜVENLİKLİ RUH ve SİNİR HASTALIKLARI HASTANESİ???

- SOSYAL ŞİFA ???

- Kişinin hastalığının kendisi, çevresi ve toplum için tehlike arz etmeyecek seviyede remisyonda olma hali...

"Hastaneden çıkınca tekrar çivileyeceğim"

"Bana cinayetler için emirleri Turgut Özal verdi"

"Çivi görünce dayanamıyordum,
insanların kafalarına çakmak istiyordum hep"

Denizli Türkiye Elektrik Kurumu Müessese Müdürlüğünde hat işçiliği yaparken 31.500 volt elektrik akımına kapılıp ağır yaralanan Aktaş, bu olaydan sonra 1986 yılında Antalya'da Nuri Keskin adındaki Başkomiseri öldürdü ve tutuklandı.

Mahkeme akli dengesinin yerinde olmadığına karar verdi ve Süleyman Aktaş'ı, Manisa ruh ve sinir hastalıkları hastanesine gönderdi. Burada 4,5 sene tedavi gören Aktaş, taburcu olduktan sonra Denizli'nin Bozkurt ilçesindeki Çambaşı köyüne döndü.

Fakat o döndüğünde Çambaşı köyünü hiç unutamayacakları bir felaket bekliyordu. Köye döndükten 3 yıl sonra yani 1994'te 4 komşusunu boğarak öldürmüştü. Ona Çivici katil denmesinin nedeni ise öldürdüğü kurbanlarının kafalarının çeşitli yerlerine ve gözlerine çiviler çakmasıydı.

- Polisler onu sorguya çektiklerinde neden çivi çaktığını sormuşlar ve "çivi görünce dayanamıyordum, insanların kafalarına çakmak istiyordum hep" cevabını aldılar. Hatta bir keresinde "bana cinayetleri işlemem için Turgut Özal emir verdi" demiştir.
- Yakalandıktan sonra evinin alt katında yapılan aramalarda uçları özenle sivriltilmiş çiviler ve "kısa zamanda öldürülecekler" in yazıldığı bir liste bulmuşlardır.
- Süleyman Aktaş halen Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde, tehlikeli Şizofrenlerin bulunduğu E Koğuşunda kalmaktadır.

Hukuki Sorumluluk (Ehliyet)

➤ Kişinin belli bir tarihte toplumsal bir sözleşmeyi gerçekleştirebilecek bilinç ve eylem özgürlüğü olmasıdır.

1.Sorumluluk dereceleri;

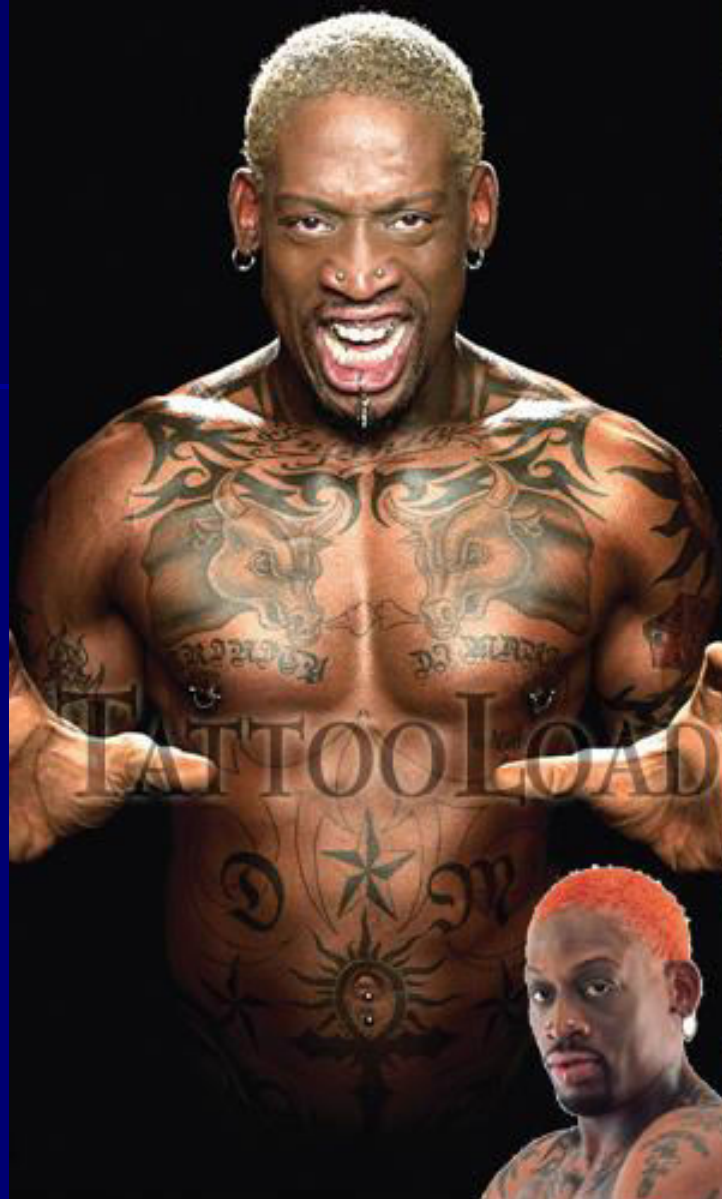
1.Tam

2.Müşavir tayini

3.Hacir (Vesayet) altına alınma

Evlenme ve Boşanma

- Akıl hastaları evlenemezler (TMK 89).
- Eşlerden birinin nikah sırasında akıl hastası olduğu daha sonra ortaya çıkarsa evlenme geçersiz sayılır (TMK 112).
- Evlendikten sonra ortaya çıkan akıl hastalığı;
 1. Evliliği çekilmez hale getirmesi,
 2. Üç yıl sürmesi durumunda boşanma kararı verilir (TMK 133).

(Ahlaki redaeti algılama)

- Cinsel bir eylemde taraflardan birinin;
 1. Eylemin ahlaki kötülüğünü algılayamayacak,
 2. Ruhsal olarak karşı koyamayacak durumda olup olmamasıdır.
- Türkiye'de 12 yaşından küçüklerin cinsel eylemin ahlaki redaetini algılayamayacakları kabul edilir.
- Mağdurdaki rahatsızlık doktor olmayanlarca da anlaşılacak durumda ise ceza artar.

Simülasyon (Tamaruz)

- Bir kazanım amacıyla, olmayan hastalığı var gibi göstermektir.
- Akla gelmesi gereken durumlar;
 - Olayda adli tıbbı ilgilendiren konu
 - İleri sürülen stres veya hastalık ile bulgular arasında tutarsızlık
 - Tanı koyma sırasında işbirliği yapmama veya tedaviye uyum göstermeme
 - Antisosyal kişilik bozukluğu
- Dissimülasyon:Hastalık belirtilerini saklama
- Sürsimülasyon:Olan hastalığın belirtilerini abartma

Transferans - Konturtransferans

➤ Hastadaki olumsuz yönler nedeniyle doktorun objektiviteden uzaklaşarak hastaya yanlış veya eksik davranışlarda bulunmasıdır.

- 1.Duyarsızlık
- 2.Umitsuzluk
- 3.Sadizm
- 4.İdentifikasyon
- 5.Suçluluk
- 6.Güvensizlik

1.Aşmak için nedeni bulmak gerekir.

Akut stres bozukluğu

- Olađanüstü bir psişik travma yaşıayan kişilerde ilk bir ay içinde oluşun psikiyatrik belirtilerdir.
- İlk bir ay içinde başlayıp bitenler doğal kabul edilir.
- Altıncı aydan sonra başlayanlara “gecikmiş başlangıç” denir.
- Başladıktan sonra altı aydan uzun sürerse “kronik stres bozukluğu” denir.

Strese bağlı bozukluklar

Etkenler;

1. İş veya trafik kazası geçirmek
2. Bir yakını veya organını kaybetmek
3. Doğal afetler
4. İşkence görmek
5. Silahlı çatışma yaşamak
6. Soygun ve benzeri saldırıya uğramak
7. Çocuklukta fiziksel, cinsel veya duygusal istismara uğramış olmak

Bunları yaşamış kişi çaresizlik ve dehşete düşmüştür.

Strese bağlı bozukluklar

➤ Bulgular;

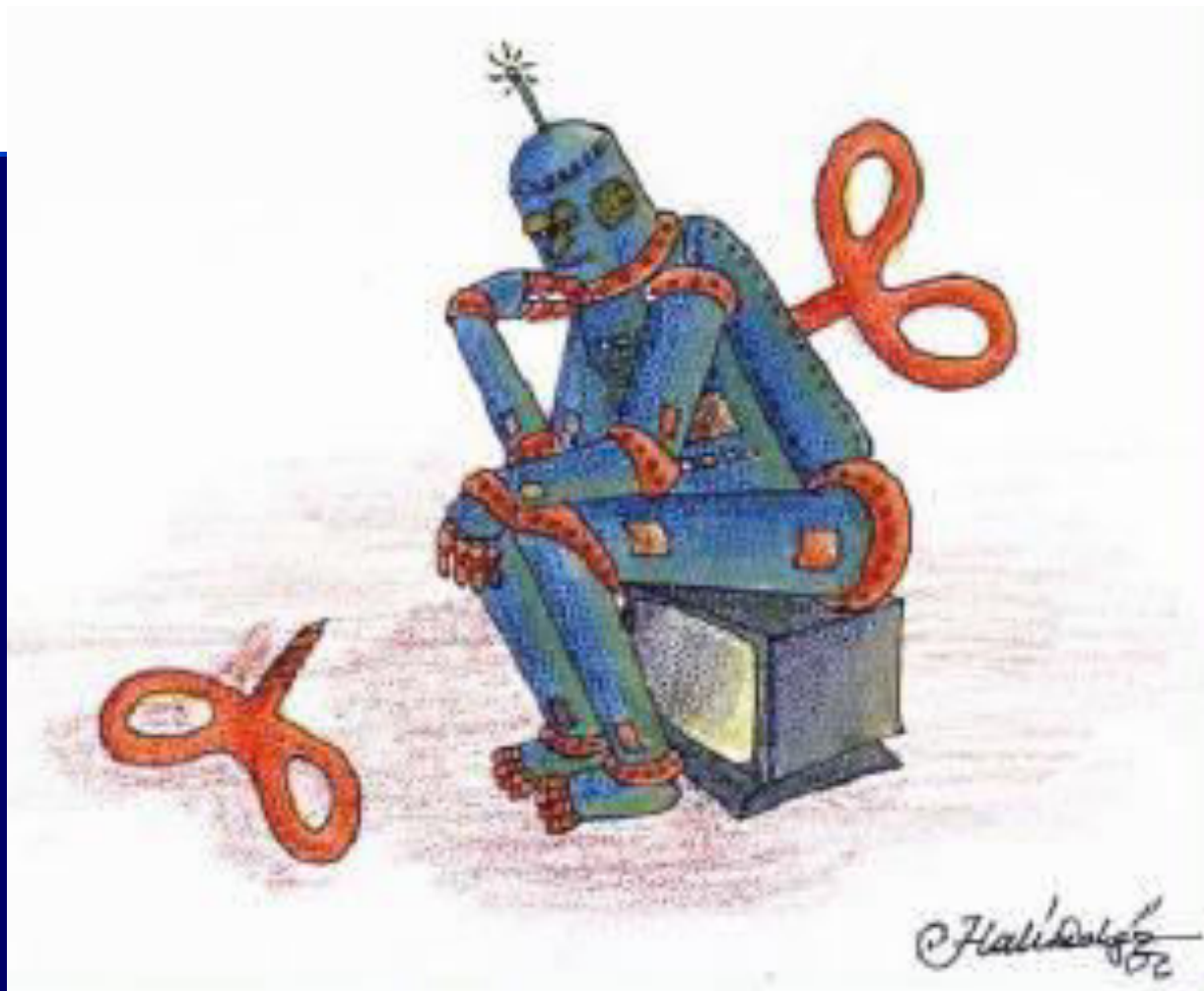
- 1.Yeniden canlanmalar
- 2.Yineleyen kabuslar
- 3.Bellek bozuklukları
- 4.Madde kullanımında artış
- 5.Öfke patlamaları
- 6.Dirençli depresyon
- 7.Panik ataklar

Strese bağlı bozukluklar

- Kişilerin % 80'i kendileri veya yakınlarının desteğiyle başa çıkabilirler.
- Kalanlarda profesyonel yardım gerekir.
- Kişinin fiziksel zararlarına ilişkin adli rapor yazılırken psişik durumu da değerlendirilmelidir.

PTSB (Posttravmatik Stress Bozukluğu)

- En az 1 ay beklenmesi gerekir!!!
(Bir aydan öncekiler "Akut Stress Bozukluğu")
- 1-6 ay (1-3 ay): Akut PTSD
- 6 aydan fazla: Kr. PTSD

SLAYTLAR İÇİN MERSİN ÜNİVERSİTESİ TIP
FAKÜLTESİ ADLİ TIP ANABİLİM DALINDAN
PROF. DR. HALİS DOKGÖZ VE PROF. DR.
HAKAN KAR HOCALARIMIZA
TEŞEKKÜRLER